

Stoppa FRA-Lagen

En argumentationsanalys av bloggsfärens påverkan på
Riksdagsdebatten den 17 juni 2008.

Abstract

This paper takes its starting point with the enormous public attention that blogs got in 2008 regarding the "FRA" debate. In the media there is a consensus that the blogs influenced the parliamentary debate concerning the new law proposal. This essay intends to investigate the bearing of this consensus by comparing the debate in the blog sphere and the debate in the parliament and searching for similarities.

The study is divided into three parts. The first part is an argument analysis of the blog sphere and its main arguments and statements are noted. The results from this first part are then developed into an analysis tool. With this tool the parliament debate is examined and compared with the results from the first analysis. The last part of the study is a qualitative comparison on a number of arguments from both the blog sphere and the parliament debate. This is meant to intensify the study.

The result from the study shows strong similarities between what was debated and how it was debated. In addition the study shows a difference of how much and how the opposition parties and the government parties are using the argument from the blog sphere.

Nyckelord: Opinion, bloggar, påverkan, FRA

*Antal ord:*9786

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	Syfte och frågeställning.....	2
1.2	Disposition	2
1.3	Definitioner	3
1.4	Metod	3
1.4.1	Argumentationsanalys.....	4
1.4.2	Praktiskt tillvägagångssätt.....	4
1.4.3	Urval och avgränsningar	5
1.4.4	Reliabilitet och Validitet	7
2	Tidigare Forskning	8
2.1	Att fastställa en dagordning.	8
2.2	Nyhetsmedier vs. Bloggar.....	10
2.3	Relationen mellan media och bloggar.....	11
2.4	Påverkansgrad av offentlig opinion	13
2.5	Sammanfattning av tidigare forskning	14
3	Undersökning	15
3.1	Bloggar.....	15
3.1.1	Politikerbloggen	15
3.1.2	Henrik-Alexandersson.se	16
3.1.3	Rick Falkvinge (PP)	17
3.2	Analysinstrument	18
3.3	Riksdagsinlägg.....	19
3.3.1	Alliansen	19
3.3.2	Oppositionen	21
3.4	Jämförelse	22
4	Slutsats	25
5	Referenser	28
6	Bilaga.....	31
6.1	Rick Falkvinge (PP).....	31
6.2	Henrik-Alexandersson.se	34
6.3	Politikerbloggen	37

1 Inledning

I början av 2000-talet var antalet bloggar uppe i storleksordning tusental. I mitten av 2007 var antalet uppe i cirka sjuttio miljoner aktiva bloggar världen över (Drezner & Farrell 2008). Hur många aktiva bloggar som finns i Sverige är svårt att säga, någonstans mellan 10 000-18 000 visar dock undersökningar från 2005 (Lindstedt 2005). Med tanke på utvecklingstakten på internet är antagligen antalet idag är avsevärt högre.

Bloggarna blev speciellt uppmärksammade under 2008 i media med rubriker som ”Bloggbävningen”, ”bloggar skrämmer makten”, ”Bloggare tar demokratikampen” med flera (dessa rubriker genererades genom en sökning i presstext med sökordet blogg*). Uppmärksamheten skapades genom den protestvåg som ekade på internet mot det lagförslag som snart skulle upp till beslut. ”En anpassad försvarsunderrättelseverksamhet” kallades propositionen och densamma röstades igenom den 18 juni 2008. Sällan skådad medborgaraktivitet följde lagförslaget och denna nådde sin kulmen den 17 juni med 869 blogginlägg under ett dygn rörande lagförslaget, också kallad FRA-lagen efter Försvaret Radioanstalt (Twigly 2008:3).

Det bloggarna vände sig mot med sina inlägg var främst två saker. Dels intrånget i den personliga integriteten som FRA-lagen ansågs medföra och dels passiviteten hos traditionell media, eller gammelmmedia som de kallas på nätet, mot lagförslaget (jmf Falkvinge 2008-06-03b). Intrånget i den personliga sfären ansågs förekomma eftersom lagförslaget innehöll en omformulering av FRAs spaningsområdet. Detta var att FRA nu skulle spana efter ”yttre hot” från tidigare ”yttre militära hot”. Denna omformulering medförde, enligt bloggarna, tolkningsutrymme som inte en civil myndighet skall ha.

Proteststormen var också riktad, som skrevs ovan, mot mediernas passivitet. Först efter den 11 juni, alltså mindre än en vecka innan riksdagsdebatten, började traditionell media rapportera mer intensivt om lagförslaget. (Twigly 2008). McCombs och Shaw konstaterade i en banbrytande artikel 1972 att massmedierna har stor betydelse för, eller makt över, vilka frågor som människor uppfattar som viktiga i en valkampanj. Detsamma gäller tvärt om, de frågor som medierna inte rapporterar om uppfattar väljarna som mindre viktiga (McCombs 2006). Detta var något författarna till bloggarna visste om och därmed arbetade de väldigt hårt för att få mediernas uppmärksamhet. (jmf Alexandersson 2008-06-05a)

Att bloggarna lyckades influera mediedebatten om FRA-lagen är tämligen tydligt vid en snabb överblick av artiklar som hitintills producerats (jmf Zackrisson 2009). Fråga är om de lyckats påverka riksdagsdebatten. Detta är något som inte undersökts tidigare. Svenska Dagbladet anser det dock, ”*för första gången har ett till synes tvärsäkert riksdagsbeslut skakats i sina grundvalar – på grund av protestmejl och blogg-inlägg.*” (Ekselius & Bynert 2008)

1.1 Syfte och frågeställning

Påståendet som Svenska Dagbladet faller är väl värt att utforska vidare. Det finns väldigt många som är tämligen säkra på att bloggsfären påverkade riksdagsdebatten som ägde rum den 17 juni 2008 men ingen som undersökt situationen närmre. Därför blir uppsatsens syfte just detta, att undersöka om riksdagens ledamöter blev påverkade av den debatt som fördes i bloggsfären.

Detta blir också uppsatsens frågeställning, *har riksdagsledamöterna blivit påverkade av debatten i bloggsfären om FRA-lagen*. Förutom frågeställningen skall även en hypotes undersökas. Hypotesen är sprungen ur traditionell demokratiforskning och denna hävdar att *partier i opposition är mer benägna att visa att de lyssnar på vad opinionen säger*. Detta borde därmed också avspeglas i riksdagsdebatten.

Med detta är förhoppningen att uppsatsen kan bidra med att täppa till en lucka i nuvarande forskningsläge genom att aktualisera ett problemområde. Det finns dock inga ambitioner till generaliserbarhet utanför det aktuella fallet. För att uppnå generaliserbarhet krävs det bredare och framförallt djupare undersökningar. Uppsatsen kan däremot användas i ett större material för att uppnå högre generaliserbarhet.

1.2 Disposition

Uppsatsen är uppdelad i sex avsnitt. Det första avsnittet består av inledning och frågeställning samt syfte som redan presenterats. Dessutom presenteras definitioner då det finns speciellt ett komplicerat begrepp som måste definieras, nämligen vad som menas med att påverka. Metodvalen presenteras också i detta avsnitt och hur det praktiskt skall genomföras och därmed också en operationalisering av frågeställningen. Uppsatsens resultat bygger till stor del bygger på korrekt urval. Urvalet samt tankarna bakom detta presenteras näst sist i detta avsnitt. Avsnittet avslutas med en diskussion om reliabilitet och validitet.

Avsnitt nummer två består utav tidigare forskning. Eftersom detta område är relativt utforskat innebär detta att forskningen inte har perfekt koppling.

Avsnitt nummer tre presenterar undersökningen och detta avsnitt är det största i uppsatsen. Första delen i detta avsnitt är en argumentationsanalys av bloggsfären. Därefter skapas ett analysverktyg för att kunna analysera riksdagsledamöternas argumentation. Efter analysen av riksdagsdebatten genomförs en jämförelse mellan argumenten i bloggsfären och argumenten i riksdagskammaren.

I avsnitt fyra dras slutsatserna efter en sammanfattning och en argumentation. De två följande avsnitten är referenser och bilaga. Bilagan består av obearbetade argument från både bloggsfären, som legat till grund för analysverktyget.

1.3 Definitioner

Innan uppsatsen kan gå vidare är det nödvändigt att klargöra några definitioner. Detta krävs för att kunna besvara frågeställningen och genomföra en lämplig undersökning.

Första definitionen är vad som menas med blogg. Blogg är, som sagt, ett relativt nytt fenomen och en enhetlig definition finns inte. I uppsatsen kommer en definition av Drezner & Farell (2008:2) användas. Blogg är en webbsida med minimal eller ingen extern redigering, kommentarfunktion i anslutning till texten, uppdateras regelbundet, presenteras i omvänd kronologisk ordning samt möjlighet till hyperlänkar till andra digitala källor. I och med satsningar på Web 2.0, interaktiv satsning, liknar fler och fler sidor definitionen av blogg. Dock faller de flesta nyhetssidor bort med kravet på minimal extern redigering och detta får anses vara det viktiga med definitionen, att kunna särskilja traditionell media från bloggar.

En andra definition som krävs är vad som menas med påverka. Begreppet hämtar sin definition från Lukes tredimensionella maktperspektiv (Beckman m.fl 2009:37). Enligt Lukes består makt av tre ansikten. Det första är makten över beteende. Det andra är makten över dagordningen och det tredje ansiktet är makten över tanken. Att påverka behöver definieras i tre dimensioner beror på att offentlig opinions makt och därmed mediernas makt anses beröra alla tre dimensioner. För att kunna göra en avgränsning behövs också denna definition. Denna uppsats skall enbart inrikta sig på maktens första ansikte, alltså makten över beteende, beslutsfattande och nyckelfrågor. (Beckman m.fl 2009:37) Bloggsfären skulle kunna sägas ha makt att föra upp sakfrågor på dagordningen men de har ingen makt över dagordningen då de inte kan välja bort vilka frågor som tas med. Bloggsfären är också en för ny företeelse för att ha uppnått makt över tanken, något som tar lång tid att åstadkomma.

1.4 Metod

Undersökningar av maktens första ansikte hänvisas oftast till strukturerande metodval eftersom målet oftast är att lyfta fram, beskriva och strukturera beteenden, konflikter samt nyckelfrågor. Då undersökningsobjektet i fråga är historiskt faller observationer bort och materialet blir därmed texter. Diskursanalys faller också bort eftersom detta metodval är inriktat på att synliggöra dolda konflikter. Därmed återstår kvantitativ studie samt idéanalytisk metod.

Denna uppsats kommer främst vara inriktad mot idéanalytisk metod och denna i form utav en argumentationsanalys. Argumentationsanalysen används på grund av dess förmåga att strukturera och sortera argument. (Beckman 2005:40) Därmed uppkommer en möjlighet till jämförelse. Argumentationsanalysens resultat

kategoriseras för att möjliggöra en enkel kvantitativ jämförelse. För att uppnå ett djup i jämförelsen väljs därtill vissa typexempel ut för en kvalitativ jämförelse. Mer detaljer nedan i punkt 1.4.2.

1.4.1 Argumentationsanalys

Argumentationsanalysen är ett delvis formaliserat analysverktyg för att systematiskt beskriva de argument som förekommer i en debatt. Oftast för att kunna ta ställning i debatten och kunna avgöra argumentens hållbarhet. Med argumentationsanalys går det att granska varje led i en debatt eftersom argumentationsanalysen klargör uppbyggnaden av t.ex. en debatt och hur de olika argumenten förhåller sig till varandra. (Beckman 2005:38)

Argumentationsanalys kan därmed ses som två delar. Den första delen är beskrivande, insamlade och kategoriserande av argument. Den andra delen är idékritisk där argumentens bärighet testas. I denna uppsats skall enbart det första syftet med argumentationsanalysen användas, nämligen det beskrivande syftet. Utgångspunkten i argumentationsanalys är att det finns en samling texter där det finns en konflikt av något slag. Denna konflikt behöver inte vara synlig utan kan vara underliggande och framträder först i slutskedet av analysen.(Beckman 2005:40)

Det första steget i en argumentationsanalys är att identifiera tesen. Tesen är det påstående som är mest betydelsefullt i diskussionen, det som debatten först och främst handlar om. Tesen är det som det finns många argument för och emot men som inte används som argument för något annat påstående.(Beckman 2005: 40-41)

När väl tesen är identifierad påbörjas arbetet med att identifiera argument för och emot tesen, pro et contra av första graden. Detta är argument som direkt talar för eller emot tesen. Argument av andra ordningen är argument som talar för eller emot argument av första ordningen. I denna uppsats kommer ingen skillnad göras mellan första och andra gradens argument. Det som eftersöks är överensstämmelse mellan argumenten. Eftersom situationerna är olika kan också uppbyggnaden av argumenten vara annorlunda.

Argumentationsanalys är dock inte lämplig som framställningsform. Texterna blir klumpiga och saknar god läsbarhet. Därmed kommer analysen sammanfattas och bearbetas så att läsbarheten blir god. Bloggsfärens argument kommer finnas obearbetade i bilagan.

1.4.2 Praktiskt tillvägagångssätt

Med hjälp av argumentationsanalysen skall de två argumentationssituationerna analyseras. Då frågeställningen är om bloggarna påverkat riksdagsdebatten sker också den första argumentationsanalysen av bloggsfärens debatt. Tre bloggar kommer väljas ut för analys. Vilka bloggar som väljs ut och varför kommer

presenteras nedan under urval. Dessa tre bloggar kommer få representera bloggsfärens argumentation om FRA-lagen.

När tesen/teserna och dess argumentation är identifierad bildar detta ett analysverktyg för steg två, nämligen analysen av riksdagsinläggen. Teserna bildar kategorier och argumenten som bloggarna använde för att driva sina teser placeras i dessa kategorier. Även argumenten kategoriseras, att stapla upp alla argument i analysverktyget skulle vara ohållbart. Kategoriseringen av argument skall dock vara nästintill uttömmande av de bloggar som analyserats. Om det finns något argument som ledamöterna använder som däremot inte stämmer överens med argumenten i bloggsfären men stämmer bra med en tes markeras detta i analysverktyget.

Att genomföra en komplett argumentationsanalys av hela riksdagsdebatten är svårt samt tämligen onödigt med tanke på frågeställningen. Att det är svårt beror bland annat på utrymmesbrist. Riksdagsdebatten i fråga består utav flera hundra inlägg späckade med argumentation. Att det är onödigt med en fullständig argumentationsanalys beror på att för att kunna svara på frågeställningen räcker det med att identifiera de teser och argument som bloggsfären använde sig av i riksdagsdebatten. Att identifiera alla argument i riksdagsdebatten skulle kunna vara ett sätt för att svara på fråga *hur mycket* bloggsfären påverkat. Detta är dock inte syftet med uppsatsen.

När analysen av riksdagsinläggen är genomförd jämförs resultatet i analysverktyget med resultatet av bloggsfärens argumentationsanalys. Det som eftersöks är överensstämmelse mellan vilka kategorier som argumentationen skedde i. Om ledamöterna för t.ex. Alliansen presenterar de flesta av sina kontraargument inom samma kategori som bloggarna skrev inlägg inom anses överensstämmelsen finnas.

De argument som urskiljer sig från mängden i antal skall sedan jämföras för att undersöka om det föreligger en likhet mellan hur argumenten är uppbyggda. Dessa två jämförelser skall sedan ligga till grund för att besvara frågeställningen.

1.4.3 Urval och avgränsningar

För att genomföra undersökningen krävs det att två övergripande urval sker. Urval behövs både av vilka bloggar som ska analyseras och vilka inlägg i riksdagens debatt som skall analyseras.

Vad gäller urvalet av bloggar sker detta utifrån dels utifrån Twiglys rapport Bloggbävningen (2008) som presenterar de mest länkade bloggarna under en period mellan 27 maj till 29 juni 2008. Alltså tre veckor innan omröstningen av propositionen och ca en vecka efter. Urvalet skulle kunna ske enbart utifrån denna rapport. Dock att bloggarna är flitigt länkade är ingen garanti i sig att politikerna kommit i kontakt med bloggarna. Som vi kunde läsa i inledningen, och som kommer presenteras närmre i kapitel 2, har media väldigt stor makt över vad som sätts på dagordningen och vad som inte kommer upp till diskussion. Därmed kommer urvalet också baseras på en tidigare uppsats av Hultén & Umeland

(2009). I uppsatsen undersöker de förhållandet mellan traditionell media och bloggar.

Enligt författarna går det urskilja ett visst antal bloggar som används i löpande text i traditionell media, antingen som referens, fakta eller liknande. Utav dessa bloggar sker ett strategiskt urval. Så långt som möjligt ska bloggarna finnas med i båda undersökningar. Två undantag sker, det första är med Fredrick Federleys blogg. Denna tas inte med eftersom sannolikheten att andra riksdagsledamöter tar till sig och använder sig av Federleys pro et contra argument är liten eftersom Federley själv är en riksdagsledamot. Det andra undantaget som sker är med Politikerbloggen. Politikerbloggen är en av de bloggar som är mest använd i löpande text av traditionell media enligt Hultén och Umeland (2009). Därför tas denna med även om den inte är med i Twiglys rapport (2008).

Urvalet sker alltså efter ”most likley” principen som innebär att urvalet sker för att maximera det förväntade resultatet (Teorell & Svensson 2007:154). De bloggar som det är mest sannolikt att politikerna uppmärksammar väljs ut för analys. Utifrån ovanstående resonemang väljs därmed Politikerbloggen, Rick Falkvinge (PP) och Henrik-Alexandersson.se ut för analys. De inlägg som väljs ut av dessa bloggar är de som klart driver en argumentation emot FRA-lagen. Dessa urskiljs först genom en sökning på bloggarna med sökorden FRA OR Lex Orwell. Lex Orwell är namnet som lagförslaget blev kallad för av flertalet bloggar.

Därefter sker en genomläsning och de inlägg som driver en tes och presenterar pro- et contraargument väljs ut för vidare analys. För att uppnå någorlunda rimlig genomförbarhet avgränsas tidsperioden för urval av inlägg till den 1 juni-17 juni 2008 eftersom Twiglys rapport visar att aktiviteten bland bloggarna var som störst under denna period (Twigly 2008:3).

Eftersom urvalet sker genom denna princip finns det också stor möjlighet att många om inte de flesta politikerna varit i kontakt med någon blogg. Eftersom alla bloggarna som är med i undersökningen redan var ”giganterna” på marknaden är det rimligt att anta att dessa påverkat andra bloggar eftersom de lyckades påverka media. Därmed borde deras tankar och argument spridas som ringar på vattnet och landa i någon blogg eller tidning som även politikerna läser om de utvalda inte är i deras smak. Detta antagande baseras dels på Twiglys rapport (2008) samt (Hultén & Umeland 2009). Anledningen till att inlägg och bloggar som är positiva till lagen inte väljs ut beror på att den uppmärksamhet bloggsfären fick i samband med FRA-debatten var på grund av att de samordnade ett motstånd mot lagförslaget.

Vad gäller politikernas framföranden består dessa av öppningsframförande, replik och replik på replik. Uppsatsen kommer enbart koncentrera sig på politikernas öppningsframföranden. Detta på grund av att de är oftast skrivna i förväg, till skillnad mot repliker, är välavvägda och strukturerade. Det är också i öppningsanförandet som argumentationen för sin tes bör presenteras. I replikerna bör det inte framkomma några nya argument utan enbart omformuleringar och förtydligande. Därmed lämnas dessa därhän.

1.4.4 Reliabilitet och Validitet

För att öka reliabiliteten genomförs undersökningen två gånger. Eftersom undersökningen består av tolkningar och dessa kan bli påverkade av externa faktorer tillåts resultatet variera till viss del. Om resultatet varierar så pass mycket att kategorierna som används mest varierar mellan analyserna krävs det att undersökningen görs om och att indelningskriterierna görs tydligare.

Validiteten anses vara god då definitionen av ”påverka” är baserad på en väletablerad maktdefinition som också bidrar till tydliga avgränsningar. Undersökningen är utformad för att fånga upp och synliggöra den påverkan som definitionen beskriver genom att den dels går på bredd och dels på djupet. Urvalen är baserade på rimliga antaganden som baseras på tidigare forskning och undersökningar och etablerade tekniker för urval. Därmed borde validiteten vara god.

2 Tidigare Forskning

Tidigare forskning angående bloggarnas politiska makt är tämligen begränsad. Därmed måste uppsatsen baseras på andra teorier. Bloggar är en form av opinion och vanligtvis drivs opinionen av massmedier. Därmed kommer också dagordningsteorin, framförd av McCombs (2006) presenteras. För att kunna dra några slutsatser om dagordningsteorin krävs det också skillnaderna mellan traditionell media och bloggar tydliggörs. Detta kommer att presenteras genom en artikel av Deva Woodly (2008) där Woodly jämför bloggar och traditionell media.

Därtill kommer två tidigare uppsatser användas. Den första uppsatsen är en D-uppsats skriven av Christina Malmberg (2006) där Malmberg undersöker bloggarnas demokratiska potential. Den andra uppsatsen är en uppsats skriven av Lina Hultén och Yanni Umeland (2009) på uppdrag av Dagspresskollegiet. Författarna undersöker hur traditionell media förhåller sig till bloggar. Båda uppsatserna används med försiktighet och ingen av de används för att generalisera resultat eller dra slutsatser. Dock är de till hjälp för bland annat urval och förståelse.

Som avslutning presenteras en artikel av Burstein (2003) som har sammanställt resultat av andra forskare om hur mycket offentlig opinion kan påverka offentliga beslut. Artikeln är strängt kvantitativ vilket är en stor skillnad mot de tidigare nämnda. Artikeln kan dock vara till hjälp för att förstå när offentlig opinion kan påverka offentliga beslut. Drezner & Farrell (2008) skriver om fall där bloggar påverkat politiken i USA, några av dessa kommer tas upp för att eftersöka likheter. Drezner och Malmberg kommer att presenteras tillsammans då detta enbart är exempel.

2.1 Att fastställa en dagordning.

”Medierna fastställer dagordningen när de lyckas väcka uppmärksamhet kring ett problem. De bygger upp allmänhetens dagordning när de skapar ett sammanhang som avgör *hur människor tänker om en fråga och värderar faktauppgifter kring frågan*”(McCombs 2006: 108)

Citatet ovan är hämtat från Maxwell McCombs bok ”Makten över dagordningen” och sammanfattar boken kortfattat nämligen vem som har makten över dagordningen och hur de skaffar sig den makten.

McCombs hävdar att medier genom att välja ut och presentera nyheter riktar vår uppmärksamhet och påverkar vår uppfattning om vilka aktuella frågor som är viktigast (McCombs 2006:23). Detsamma gäller omvänt, det som medierna inte rapporterar om anses vara mindre viktiga av den allmänna opinionen. Denna

förmåga att påverka hur olika frågor prioriteras på den allmänna dagordningen kallas nyhetsmediernas dagordningsfunktion. Hur nyheterna presenteras, vilket utrymme nyheten får med mera avgör vilka nyheter som är viktigast. Att återkomma dag efter dag till samma nyhet är den viktigaste ledtråden till vilken nyhet som anses viktigast. (McCombs 2006:23)

Massmedierna kan omöjligt återskapa hela verkligheten eller omgivningen, därmed skapar medierna en pseudoomgivning som finns i våra medvetanden som alltid är ofullständig till verkligheten. Våra reaktioner och aktioner är mot denna pseudoomgivning och inte till verkligheten. (McCombs 2006:23)

Denna omgivning/dagordning skapas, inte direkt men förhållandevis kortsiktigt. Studier visa att den dagordning som medierna sätter en månad innan en opinionsundersökning om de viktigaste frågorna, är den som korrelerar bäst. (McCombs 2006:23) Dagordningsteorin anser att medierna påverkar den allmänna dagordningen på två nivåer. Den första nivån är det som förknippas med dagordning, objekt och frågor med mera. Alltså, vad som diskuteras. Den andra nivån är att medierna också överför attribut till den allmänna dagordningen. Alltså de kännetecken och egenskaper som förknippas med ett objekt eller fråga. Dagordningsteorin hävdar med andra ord att medierna inte enbart bestämmer vad vi tänker på utan också hur vi tänker på det. (McCombs 2006:99-100)

Vidare hävdar dagordningsteorin att media även styr våra åsikter. Genom att media uppmärksammar vissa objekt och väljer bort andra bildar de en måttstock som används för att bedöma regeringar och myndigheter med mera. Medborgarna förlitar sig på den dagordning som dominerar deras medvetande, en dagordning som i hög grad fastställs av media. Dagordningen ligger också till grund för de åsikter som en människa uttrycker. (McCombs 2006: 156-158)

Enligt Lukes definition av makt landar dagordningsteorin inom alla tre kategorier. Dagordningsteorin bestämmer vårt beteende eftersom vi agerar inom vår pseudoverklighet, bestämmer vilka frågor som kommer upp på dagordningen samt bestämmer hur vi tänker om objekten. (Beckman m.fl. 2009:39) Något som kan vara värt att observera för vidare diskussion.

Frågan hänger dock i luften, vem är det som sätter medias dagordning? McCombs använder sig av liknelsen av en lök när han ska förklara situationen. Innerst i löken finns "kärnan", som är mediernas dagordning. Det yttersta lagret består av externa nyhetsförmedlare som t.ex. presidenten i USA som via sina tal till nationen med mera försöker forma medierna dagordning. Lagret innanför består av samspelet med andra nyhetsmedier. Detta samspel styrs oftast genom giganterna på marknaden som t.ex. New York Times. Nyheter som dessa giganter lyfter fram sprider sig till andra nyhetsmedier på marknaden. Runt om "kärnan" finns normer och traditioner som mediefären är behäftade med och som de andra lagrena filtreras genom. De yttre lagren förstärker och vidhåller dessutom dessa normer och det är dessa normer som ytterst styr utformningen på mediernas dagordning. (McCombs 2006:132-148)

2.2 Nyhetsmedier vs. Bloggar

Ovan presenterades nyhetsmediernas dagordningsbestämmande. Dock så handlar uppsatsen kring bloggarna och dess funktion i debatten samt deras dagordningsmakt. Därmed måste vi veta skillnaderna mellan bloggar och traditionell media. Detta redogör Deva Woodly för i artikeln ”New competencies in democratic communication? Blogs, agenda setting and political participation”. (Woodly 2008)

Woodly skriver att det fortfarande är sant att traditionell media är primära agendasättare. Traditionell media är överlägsen att nå ut till medborgare även i jämförelse med de mest populära bloggarna på nätet. Internet har alltså inte krossat rutinerna och normerna för politisk kommunikation, dock har internet förändrat informationsmiljön som politiska eliter och engagerade medborgare för sig i. (Woodly 2008:1)

Woodly hävdar att traditionell media är bunden av fyra problematiska punkter vilket försvårar deras arbete. Dessa punkter är partiskhet mot politiska eliter, förekomsten av informationsunderhållning (infotainment), objektivitetskrav samt ägarrelationer. Efter analys av nyheter gjord av forskare inom politisk kommunikation drar de slutsatsen att traditionell media prioriterar nyheter som tar sitt ursprung hos offentliga tjänstemän av olika slag. Detta beror på ett strukturellt arrangemang som sätter upp villkor för införskaffande, validering och spridning av information och åsikter. Detta arrangemang är ett resultat av politiska eliters intresse av att kontrollera flödet av idéer i samhället, enligt Hegemonisteoretikerna. Därmed försöker de forma nyheterna genom att välja vad som skall ”produceras” samt vad som skall ”valideras” (Woodly 2008:2-3)

Indexteoretikerna hävdar dock att arrangemanget är ett resultat av att media agerar som ett index av elitkonflikter. Media försöker därmed spela upp eller återge konflikterna. Media anses därmed inte som enbart passiva som ”köper” det som offentliga tjänstemän ”producerar”. (Woodly 2008:3)

Det som dessa två olika inriktningar har gemensamt är uppifrån och ner perspektivet. Teorierna försöker förklara relationen mellan offentliga tjänstemän och debatten på samhällsarenan. Dock ger de sig inte i kast med att försöka förklara relationen nerifrån och upp, debatten på samhällsarenan till debatten på topnivå. (Woodly 2008:3)

Woodly skriver vidare att det som hindrar traditionell media till högkvalitativa nyheter är att de ska informera samtidigt som de skall underhålla, något som kallas informationsunderhållning (infotainment). För att åstadkomma detta har media utvecklat fyra strategier: personifiering, dramatisering, fragmentering samt normalisering. Användandet av dessa strategier medför samtidigt en avvägning vilket oftast resulterar i minskad kvalitet samt demokratisk användbarhet. Komplicerade händelser som t.ex. standardiseras hämmar den noggranna informationsinsamlingen och utfrågningen som är grunden i granskande journalistik och som är nödvändig i demokratier. (Woodly 2008: 4-5)

Journalister blir skolade till objektivitet och detta har också blivit ett förhållningssätt i branschen. Objektiviteten är inte alltid något eftersträvänt,

speciellt i situationer när det mer eller mindre enbart finns en sida av historien. Att då försöka balansera båda sidor medför att utrymmet i media blir sedvridet. Därtill visar undersökningar, från USA, att journalister anser att ägarrelationerna kan påverka vilka nyheter som produceras. (Woodly 2008: 5-6)

Woodly hävdar som bekant att bloggarna har förändrat landskapet som kommunikationen sker mellan olika typer av eliter och medborgare. Informationen som bloggar sprider är distinkt i form och innehåll till skillnad mot traditionell media. Bloggens snabbhet, möjlighet till hyperlänkreferenser i texten och frånvaron av ägare som kan påverka, därtill är kommentarfunktionen som möjliggör interaktivitet av besökarna bland det som gör bloggen till ett unikt instrument inom politisk kommunikation. Dessutom saknar bloggarna partiskheten mot eliter som traditionell media är behäftad med. Eftersom de saknar denna partiskhet tenderar bloggarna ställa kritiska frågor och argumentera genom att visa på fakta eller icke-elit åsikter som traditionell medier oftast utelämnar. Bloggarna hamnar inte heller i fällan med informationsunderhållning (infotainment) eftersom de inte har något krav att presentera informationen tillsammans med underhållning. Däremot finns alltid risken att informationen som bloggarna producerar inte håller lika hög kvalitet utan översynen av redaktörer och ansvariga utgivare. (Woodly 2008:7-10)

Utifrån ovanstående skillnader finns det tre tydliga vis bloggar påverkar hur politisk kommunikation sker. För det första verkar bloggarna ha ett visst inflytande på traditionell media. I en undersökning med 140 journalister, redaktörer osv. deltog konsumerade 86 procent av dessa bloggar. Därtill använde 55 procent bloggarna för att understödja sitt eget arbete som professionell journalist. Detta visar på det faktum att det viktigaste inte är hur många som läser en blogg utan det viktiga är vem som läser bloggen. (Woodly 2008:10-11)

Det andra sättet som bloggar påverkar är att de har en bevisad effekt för mobilisering av opinion. Bloggar kan både rikta medias uppmärksamhet som annars skulle fallit mellan stolarna eller behålla medias uppmärksamhet vid en fråga som annars snabbt skulle försvunnit från medias dagordning. (Woodly 2008:11)

Det tredje sättet som bloggar påverkar politisk kommunikation är att icke-media eliter börjat använda bloggen som ett redskap att bevaka och påverka debatten som engagerade medborgare är delaktiga i. Politiker sysnes vara intresserade av vad som skrivs i bloggar eftersom detta ger dem en inblick i vad den offentliga opinionen anser om politiken som förs. Bloggen har alltså blivit ett redskap för nedifrån och upp kommunikation. (Woodly 2008:12)

2.3 Relationen mellan media och bloggar

”Den nya tidens journalistik påverkar demokratin i grunden. För första gången tas nu medborgarjournalistiken på allvar och de traditionella medierna utmanas på bred front. Nyhetspriset 2007, Årets avslöjande, tilldelas Magnus Ljungkvist. Han var först med avslöjandet som ledde till en nytilträd ministerns avgång.

Nyheten om Maria Borelius gjorde medborgarjournalistiken till en maktfaktor som är här för att stanna". (Nyhetspriset)

Dagspresskollegiet gav i uppdrag till Lina Hultén och Yanni Umeland att undersöka hur traditionell media förhåller sig till bloggarna. För att undersöka detta analyserar författarna dels hur bloggar används i löpande text samt hur traditionell media länkar till bloggar vid deras artiklar på internet.(Hultén & Umeland 2009) För denna uppsats skall enbart resultatet från löpandetext analysen användas.

Författarna analyserar 122 artiklar från perioden 14-26 juni 2008 från tidningarna Aftonbladet och DN. Dessa två tidningar använder bloggarna på två olika vis, dels som källa för citat eller uttalanden, dels som källa för fakta. När tidningarna hämtar citat eller uttalanden är det främst politiker som gett dessa till bloggarna som sedan tidningarna återanvänder. Som källa för fakta används bloggarna när tidningarna själva inte lyckats få t.ex. en intervju. Då hänvisar tidningarna till bloggen istället. Inom båda områden är det Politikerbloggen som sticker ut framför andra. (Hultén & Umeland 2009:23-24)

De bloggar som omtalas i löpande text är, enligt Hultén och Umeland, främst olika elitpersoner så som politiker, professorer eller redan framstående personer inom något område. I analysen utav artiklarna är det främst Politikerbloggen, Henrik-Alexandersson.se, Rick Falkvinge (PP), Rätt och Slätt samt Fredrick Federleys blogg som sticker ut framför andra. Alla olika framstående personer eller populära sidor. (Hultén & Umeland 2009:24)

Relationen mellan bloggar och traditionell media under FRA-debatten är inte lätt att avgöra. Enligt författarna var parterna inte konkurrenter. Bloggarna var mer som kritisk granskare av vad traditionell media producerade. När media inte producerade de nyheter som bloggarna efterfrågade skapade de en så pass intensiv debatt som tillslut blev övermäktig för traditionell media att ignorera. (Hultén & Umeland 2009:41, jmf Zackrisson 2009) Bilden nedan visar skillnaden mellan antalet blogginlägg (blå) och artiklar (gul) som producerades om FRA-omröstningen. Enligt Twiglys rapport Bloggbävningen (2008) var det, en vecka innan omröstningen 122 blogginlägg skrivna medan det enbart var 8 artiklar om samma ämne. Antalet ökar sedan desto närmre omröstningen kommer, dock är fortfarande bloggarna i överläge.(Twigly 2008:4-5)

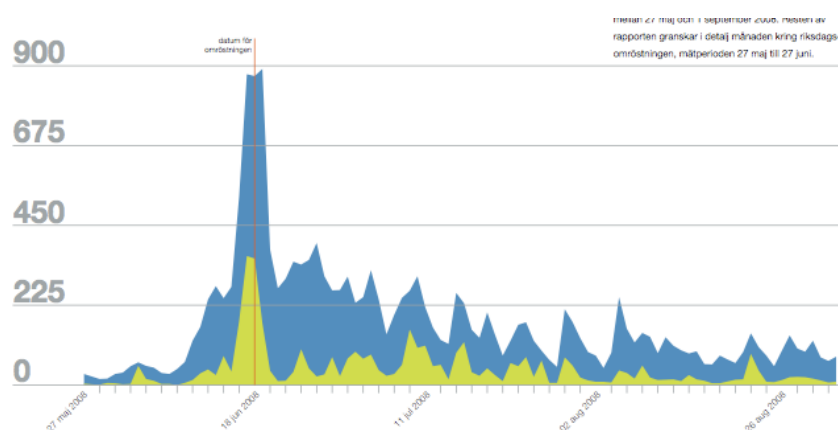

Bild från Bloggbävningen (Twigly 2008)

2.4 Påverkansgrad av offentlig opinion

Vi har nu fått information om hur offentlig opinion påverkar, vilken skillnad det är mellan traditionell media och bloggar samt relationen dem mellan under FRA-debatten. Med detta är det dags att gå vidare till sista delen av detta avsnitt, nämligen hur mycket offentlig opinion påverkar. Artikeln som ligger till grund för detta är Burnstein (2003) ”The impact of public opinion on public policy”. De flesta forskare är överens, enligt Burnstein, att offentlig opinion faktiskt påverkar offentliga beslut. Det som det däremot inte enighet om är hur mycket offentlig opinion påverkar. Burnstein skriver vidare att om en fråga är mycket framträdande finns det starkare korrelation mellan offentlig opinion och offentliga beslut. (Burnstein 2003:1)

Burnstein gör en sammanställning av andra forskares resultat från 30 kvantitativa studier. Dessa 30 studier har undersökt totalt 52 olika påverkansfaktorer. Burnstein avgör om dessa har påverkat genom två sätt. Dels statistiskt fastlagd betydelse, dels vilken praktisk betydelse opinionen haft. Den första måttstocken är inte särskilt lämplig eftersom denna enbart säger något om korrelationen och inte hur betydelsefull eller viktig påverkansfaktor var. Därför skapade Burnstein fem kategorier som påverkansfaktorerna delades in i. Detta gav en inblick i vilken praktisk betydelse påverkansfaktorn haft för beslutet. (Burnstein 2003:5)

Bursteins resultat visar att i 75 procent av fallen var förhållandet mellan offentlig opinion och offentliga beslut statistiskt betydelsefullt. Cirka hälften av dessa diskuterade inte praktisk betydelse. Praktisk betydelse återfanns i 35 procent av fallen. Dock, skriver Burnstein, att om magnituden av förhållandet vore diskuterat i varje fall skulle procenttalet varit mycket högre. När tydligheten av en fråga tas med i beräkningarna ökar andelen praktiskt betydande offentlig opinion på beslut som tas. Resultatet blir då att i 64 procent av fallen har offentlig opinion spelat stor praktisk roll för beslutet som tas. Dessa siffror skall dock tolkas restriktivt skriver Burnstein. (Burnstein 2003:6-7)

Väldigt kortfattat skall också exempel presenteras när bloggar har påverkat politiken som förs och på vilket sätt detta skett. Därtill skall bloggarna egen syn på sin ställning i det demokratiska rummet presenteras.

Drezner & Farrell (2008) presenterar flera exempel på när bloggar har påverkat politiken. Oftast är det att bloggarna riktar medias uppmärksamhet mot situationer som de inte ser eller väljer att inte se. Detta skedde t.ex. med Trent Lott som avgick som amerikanska senatens majoritetsledare efter att ha fällt rasistiska kommentarer på en mediebevakad tillställning. Bloggarna rasade mot detta och det faktum att traditionell media inte rapportera om situationen. Detta växte till en storm som tillslut ledde till Lotts avgång. (Drezner & Farrell 2008: 2-3)

Undersökningar visar dock att bloggar antagligen är mer granskare av vad traditionell media producerar än självständiga agendasättare. (Drezner & Farrell 2008:5-6)

Enligt Malmberg (2006) är detta också inställningen bland bloggarna. Att de utmanar traditionell media och att de breddat deras bevakning. Det är väldigt få inom bloggsfären, enligt Malmberg, som tror att de ska revolutionera nyhetsrapporteringen och därmed ta över traditionella media rollen. (Malmberg 2006:26)

2.5 Sammanfattning av tidigare forskning

Innan resten av uppsatsen går vidare är det lämpligt med en sammanfattning så här långt. Dagordningsteorin hävdar att media genom att välja ut och välja bort nyheter riktar människors uppmärksamhet mot och från olika frågor. Dagordningen skapar en pseudoomgivning som finns i människors medvetande som människorna agerar utifrån och reagerar mot. Massmedia skapar inte bara en dagordning med objekt utan också attribut, alltså vilka egenskaper och kännetecken vi förknippar med en fråga. Därmed styr massmedierna också våra åsikter eftersom åsikter baseras på dagordningen i vårt medvetande och de attribut som vi förknippar med dagordningen.

Massmedia är dock bunden av fyra faktorer, t.ex. partiskhet mot offentliga tjänstemän och informationsunderhållning, något som bloggar inte är. Därmed är det oftare att bloggar ställer kritiska frågor och argumenterar utifrån uttalanden som inte kommer från offentliga tjänstemän. Därtill har bloggar interaktivitetsfunktioner så som kommentarfunktion något som traditionell media inte har. Dessutom visar undersökningar att journalister använder bloggar för att understödja sitt arbete. Detta har också visat sig i analys av artiklar från traditionell media. Bloggar till elitpersoner av olika slag är frekvent återkommande i löpande text. Därtill finns det tecken på att politiker använder sig av bloggar för att hålla sig á jour med opinionsförändringar.

Undersökningar av hur mycket offentlig opinion visar att denne faktiskt påverkar offentliga beslut. Korrelationen däremellan ökar desto tydligare en fråga är för allmänheten. Alltså, när en fråga kommer upp på massmediernas dagordning och därmed på medborgarnas dagordning ökar chanserna för att detta skall påverka det offentliga beslutet. Det som är intressant är att hur medierna tar upp objekt på dagordningen har förändrats i detta fall. Bloggarna har skapat en nedifrån och upp påverkanssituation. Att medierna blev påverkade är fastställt och nu skall det undersökas om politikerna blev det.

3 Undersökning

Undersökningen inleds med argumentationsanalys av tre bloggar som alla haft en framstående position under FRA-debatten. Denna analys kommer sedan att ligga till grund för den analys som skall ske utav riksdagsdebattens inlägg.

Nedan kommer dels bloggarna att presenteras mer utförligt och en sammanfattning av båda analyserna.

3.1 Bloggar

Ett problem uppstod vid analys av bloggarna och detta var hur länkar skulle behandlas. Ska länkarna tas med eller skall de lämnas därhän. Å ena sidan så ligger länkarna utanför det uppsatsen skall undersöka, teser och argument, eftersom många inlägg på bloggarna är knapphändiga och med en länk till en artikel eller annan blogg. Å andra sidan pekar många av länkarna till bloggar och sidor med mycket utförlig argumentation. Eftersom bloggarna som analyseras tillhör elitskiktet är det troligt att deras länkar är välbesökta. Därmed tas, om dessa pekar på andra bloggar, dessa med. I värsta fall tillkommer det en ytterligare kategori av teser och argument i analysens schemat som annars inte skulle varit med. Det är trots allt en av fördelarna med bloggar kontra traditionell media enligt Woodly (2008), möjligheten till länkar i texten. Däremot används inte länkar som pekar mot nyhetsartiklar eller rena faktasidor på nätet.

Detta är enbart en sammanfattning av undersökningen där vissa inlägg valts ut som anses vara tydliga exempel på hur debatten fördes. Detta medför också att materialet redan blivit tolkat. För fullständig, obearbetad, presentation se bilagan.

3.1.1 Politikerbloggen

Politiker bloggen är blogg där makthavarna kan läsa om sig själv eller om sina konkurrenter. Enligt Hultén och Umeland (2009) är Politikerbloggen en av de mest citerade bloggarna i löpande text av traditionell media. Detta kan bero på att Politikerbloggen gjort flera avslöjanden under 2008, bland annat om riksdagsledamöter som tänkte rösta mot sitt eget parti i FRA-omröstningen. (Politikerbloggen 2008-06-17)

Politikerbloggen klassas som en renodlad politisk blogg men utseendet påminner mycket om en nyhetssajt. Detta kan bero på att TV4 köpte bloggen 2007 och har drivit den sedan dess.

Vid det första urvalet av inlägg genom en sökning på sajten med sökorden FRA OR Lex Orwell var det 46 som valdes ut. Utav dessa var det dock enbart två som förde en argumentation mot propositionen ”En anpassad försvarsunderrättelseverksamhet”. Värt att notera är också att inget inlägg i sökresultatet förde en argumentation för propositionen. Resten av inläggen var liknande nyhetsrapporteringar eller inlägg utan ställningstagande i sakfrågan.

De två inläggen hade samma övergripande tes, nämligen avslag på propositionen. De två underliggande teserna var att FRA-lagen innebär ett hot mot fri journalistik samt att FRA-lagen innebär ett hot mot demokratin. Inlägget som argumenterade för att FRA-lagen innebär ett hot mot fri journalistik hävdade bland annat att meddelarskyddet och källskyddet blir inskränkta eftersom ingen medieredaktion kan garantera anonymitet till tipsare om Försvarets Radioanstalt får tillåtelse att bedriva godtycklig övervakning. För att förstärka sin argumentation använder sig författaren av liknelsen att FRA ställer sig på en brevsorteringscentral och öppnar slumpvis valda brev. Självklart finns även integritetsargument med då de hävdar att allt som skrivits ovanstående dessutom är ett intrång i den personliga integriteten. (Politikerbloggen 2008-06-13)

Inlägget som drev den underliggande tesen att FRA-lagen innebär ett hot mot demokratin argumenterade för sin sak på följande vis. Ända sen demokratin infördes har utvecklingen gått, med få undantag, mot ett friare samhälle och detta är något som politiker tidigare har kämpat för. Eftersom trafiken på internet inte är nationell innebär lagen en totalövervakning av alla medborgare. Därmed ligger medborgarnas trygghet, integritetsmässigt, nu hos makthavarna och detta innebär att det demokratiska systemet aldrig tillåts vackla. (Politikerbloggen 2008-06-12)

3.1.2 Henrik-Alexandersson.se

Henrik-Alexandersson.se är en blogg av Henrik Alexandersson, framstående politisk debattör och ordförande i organisationen Frihetsfronten. Alexandersson avslöjade bland annat att FRA spanat i kabel sedan 1996, trots att detta var emot lagen. Alexandersson har även legat bakom, precis som Politikerbloggen, flertalet avslöjanden gällande samhällsinstitutioner som inte handlat efter reglerna. Bloggen drivs av Henrik Alexandersson som privatperson och bloggen ser ut och fungerar som en vanlig blogg. Henrik-Axelsson.se är den mest aktiva bloggen i undersökningen. För en närmre analys valdes 41 inlägg ut, att jämföras med Politikerbloggens 2. Dock presenteras inte alla i denna uppsats då flera inlägg var upprepningar eller väldigt snarlika varandra.

Det första inlägget som presenteras här driver den underliggande tesen att vanliga människor kommer bli drabbade av lagförslaget. Argumenten som drivs är bland annat att internettrafiken inte kan göras nationell. Servern till Henrik-Alexandersson.se befinner sig i USA vilket per automatik innebär att alla besökare till sidan kommer bli avlyssnade om lagförslaget får bifall. (Alexandersson 2008-06-05a)

I ett annat inlägg driver Alexandersson tesen att FRA-lagen medför risken för politisk övervakning. Detta på grund av att FRA är en civil myndighet som styrs

av byråkrater som i sin tur lyder politiker. Enligt lagrådet är det främst Regeringskansliet som beställer signalspaning, alltså det som brukar kallas politiska kunder och dessa vill nu spionera på hela svenska folket. (Alexandersson 2008-06-13)

3.1.3 Rick Falkvinge (PP)

Rick Falkvinge är ledare för enfrågepartiet Piratpartiet. Falkvinge har också varit en av de ledande personerna bakom motståndet mot ”En anpassad försvarsunderrättelseverksamhet”. 20 inlägg valdes ut för närmre analys och nedan presenteras några exempel.

Falkvinge driver tesen utan information, ingen röst, i ett inlägg. Detta grundar sig på att Regeringen får full makt över vad och hur signalspaningen skall ske utan att behöva delge information till Riksdagen. Falkvinge argumenterar för sin tes genom att dela upp ansvar i två delar, accountability och authority. Regeringen försöker få riksdagsledamöterna att ta full accountability men utan authority i och med att beslutsunderlaget är hemligstämplat. Dock så är riksdagsledamöterna alltid ansvariga för sina val och därmed bör de också ha lika mycket av de två delarna. (Falkvinge 2008-06-05)

En annan tes som Falkvingen driver är att voteringen om ”En anpassad försvarsunderrättelseverksamhet” är en votering om demokratiskt styrelseskick eller inte. Lagförslaget tar bort, enligt Falkvinge, en viktig grundsten i vår demokrati nämligen att staten är transparent och medborgaren är det inte. Där motsatsen varit fallet innebär oftast ett väldigt otrevlig plats att vara medborgare i. Med lagförslaget ändras maktbalansen mellan stat och medborgare vilket medför möjlighet till väljaravlyssning och politisk avlyssning. Instabiliteten i systemet försvinner vilket medför att myndigheter och politiker som missköter sig inte nödvändigtvis straffas. I långa loppet kan detta leda till att systemet inte kan räddas inifrån, utan kommer in i en återkopplande spiral där makten blir kontinuerligt självförstärkande gentemot det enda som hotar den — väljarna. (Falkvinge 2008-06-03a)

Falkvinge driver också att FRA-lagen kommer innebära en massavlyssning på svenska folket som tes. Tidigare krävdes det brottsmisstanke för att avlyssning skulle kunna ske medan med lagförslaget blir alla avlyssnade med allt som de gör på nätet. Staten kommer inte spara informationen utan allt kommer sökas igenom i realtid med ett antal sökord. Vad som väljs ut för närmre granskning är irrelevant eftersom allt redan är avlyssnat med sökorden. Anledningen till att alla svenskar kommer att bli avlyssnade är att trafiken kommer kopieras vid ca 20 knutpunkter, som är placerade så att de ska fånga all trafik som går över gränsen. Men den trafik som är helt inrikes, men råkar nudda en av knutpunkterna, kommer också att granskas av staten. I stort sett all trafik passerar minst en knutpunkt. Dessutom går många - de flesta - telefonsamtal och mejl mellan två svenskar genom utlandet av tekniska skäl. (Falkvinge 2008-06-10)

3.2 Analysinstrument

Analysinstrumentet är utformat utifrån alla inlägg som granskats och inte bara sammanfattningen ovan. Analysinstrumentet kommer användas för att analysera riksdagsdebattens inlägg.

Som presenterats ovan var den övergripande tesen i alla blogginlägg avslag. Därtill fanns det en relativt jämn spridning mellan underteserna. Hot mot demokratin, hot mot medborgarnas integritet (integritetskränkning) och hot mot oberoende journalistik var de vanligaste underteserna och i den ordningen. Därtill drev Rick Falkvinge tesen om att det inte går att ta ansvar utan information.

Nedan presenteras analysinstrumentet som kommer användas för att analysera riksdagsdebattens inlägg. Argumenten är extremt sammanfattade och grupperade vilket medför att styrkan i dem försvinner. Detta är dock enbart ett sätt att jämföra samt att välja ut de inlägg vars argument skall jämföras närmre mot bloggsfären. Varje argument som ledamöterna använder markeras i analysverktyget.

Tes	Används	Argument	Används
Hot mot demokratin		Inskränker fri- och rättigheter	P42, P11, P13, P45
		Massövervakning	P6, P10, P11, P25, P54
		Mot tidigare reformer	P53,
		Rubbar maktbalansen	P2, P40, P41, P55, P58
		Åsiktsregistrering	P33
		Hjälper terrorister	P43
		Inskränkningar försvarar ej demokratin	P44
		Självcensur	P22, P58
Integritetskränkande		Polisiär Aktivitet	P19, P34
		Internettrafik ej nationell	P15,
		Realtidspaning	P12,
		Spana på medborgare	P17, P20, P60
		Mål med spaningen	P23, P24,
Hot mot oberoende journalistik		Terrorister blir ej drabbade	P29, P52,
		Meddelar frihet & källskydd	P8, P9, P56,
		Anonymitet	P51, P57,
		Granskande Journalistik	P27
Informationskrav		Registrering av kontaktnät	P28
		Lita på regeringen?	P1, P46
Övrigt			

Argumenten i analysverktyget skall nu förklaras eftersom dessa enbart är övergripande grupperingar. Bredvid argumenten hänvisas till exempelargument från bloggsfären så att den intresserade läsaren kan relatera vilka argument som passar i vilken kategori. Dessa finns i bilagan. Det finns argument som ingår i

flera kategorier. Detta är pågrund av att de är mångtydiga. Övrigt kategorin medför att verktyget blir uttömmande. De argumentkategorier som skall förklaras är de som kan anses vara otydliga.

”Mot tidigare reformer” innebär argument som hävdar att lagförslaget går tvärtemot den kamp för demokrati, frihet och medborgarnas rättigheter som tidigare generationer kämpat för.

”Rubbar maktbalansen” innebär argument som hävdar att staten får för stor makt över medborgarna.

”Hjälper terrorister” är argument som hävdar att lagförslaget går i terroristernas spår i och med att det inskränker demokratin, ett mål för terroristerna.

”Lita på regeringen” innebär de argument som hävdar att kontrollen över FRA och dess styrsystem är bristfällande och att allt för stor makt hamnar hos regeringen.

3.3 Riksdagsinlägg

Inläggen i riksdagen kommer här presenteras blockvis. Först kommer Alliansens inlägg diskuteras och analyseras. Därefter görs liknande med oppositionens inlägg. Detta är dock enbart en sammanfattning, liknande den ovan angående blogg-inlägg. För fullständig, obearbetad, version hänvisas läsaren till kammarens protokoll 2007/08:130.

Det går att identifiera en skillnad mellan argumentationen i Riksdagen och i blogg-inläggen. I Riksdagen är argumentationen bredare, det vill säga att riksdagsledamöterna driver enbart en övergripande tes som är bifall eller avslag. Sedan använder de så mycket argumentation som möjligt för att stödja tesen. Detta medför att de underliggande teserna som bloggarna förde i sina inlägg ibland används som argumentation av riksdagsledamöterna. Som skrevs i punkt 1.4.2 kan också teserna markeras som argument.

3.3.1 Alliansen

Inom Alliansen fanns det stora likheter mellan talarna. Samtliga ledamöter, utom två från Centerpartiet, yrkade på bifall. Att de flesta från Alliansen drev tesen bifall må inte vara speciellt underligt då de var de som la fram förslaget i riksdagen. Nedan kommer resultatet att diskuteras.

Undersökningen visade att det fanns stora likheter mellan partierna i Alliansen. Den vanligaste kategorin att presentera contraargument mot bloggsfärens argument var ”integritetskränkande”. Många av contraargumenten var generellt mot att lagförslaget skulle vara integritetskränkande och därefter var det jämt mellan att lagförslaget skulle innebära spaning på medborgarna samt att

lagförslaget skulle innebära oklarheter vilken inriktning som spaningen ska ske med.

Efter integritetskränkandekategorin var hot mot demokratin den vanligaste kategorin att presentera contraargument i. Inom denna kategori var det vanligast att ledamöterna presenterade contraargument mot att FRA ska bedriva polisiär verksamhet. I kategorin övrig placerades ca två fler argument än i ovanstående kategori. Dessa argument var främst de som förklarade behovet av lagen så som att tekniken förändrats med mera.

Centerpartiet hade två ledamöter som yrkade på återremiss eftersom de ansåg att skyddet mot integriteten inte var tillräckligt i det ursprungliga förslaget. De använde sig också av argument som bloggsfären använde sig av inom den kategorin. Därtill presenterade de också argument som bloggsfären använt sig av inom kategorin hot mot demokratin. Ledamöterna använde sig också av contraargument inom dessa två kategorier, de gjorde därmed en avvägning i talarstolen.

Intressant notis är att det enbart presenterades ett contraargument mot att lagförslaget skulle innebära ett hot mot meddelarfriheten och källskyddet. Det verkar som att partierna inom Alliansen inte tagit större notis om bloggsfärens användande av denna kategori.

Tes	Används	Argument	Används
Hot mot demokratin	3 st contra	Inskränker fri- och rättigheter	3 st pro
		Massövervakning	4st contra, 1 st pro
		Mot tidigare reformer	1 st contra
		Rubbar maktbalansen	4 st contra, 1 pro
		Åsiktsregistrering	
		Hjälper terrorister	
		Inskränkningar försvarar ej demokratin	2 st contra
		Självrensning	
		Polisiär Aktivitet	6 st contra
Integritetskränkande	23 st contra 3 st pro	Internettrafik ej nationell	
		Realtidsspaning	
		Spana på medborgare	8 st cotra
		Mål med spaningen	8 st contra
		Terrorister blir ej drabbade	
Hot mot oberoende journalistik		Meddelar frihet & källskydd	1 st contra
		Anonymitet	
		Granskande Journalistik	
		Registrering av kontaktnät	
Informationskrav		Ingen information	1 st contra
		Lita på regeringen?	5 st contra
Övrigt			21 st för lagförslaget 5 st mot förslaget

3.3.2 Oppositionen

Oppositionen har en mycket större spridning på sina argument jämfört med Alliansen. Oppositionen använde sig av argument inom alla kategorierna med samma fördelning som bloggarna. Alltså var det flest argument i kategorin ”hot mot demokratin”, därefter i kategorin ”integritetskränkande” och sedan ”hot mot oberoende journalism”.

I kategorin ”hot mot demokratin” var det främst massövervakningsargument som oppositionen använde sig av och därefter att lagförslaget kommer rubba maktbalansen mellan stat och medborgare. I integritetskränkande kategorin var det vanligt med argument som hävdade att medborgarna blev drabbade och inte terrorister av olika slag.

Oppositionen använde sig också av argument inom kategorin ”hot mot oberoende journalism” något som Alliansen var väldigt sparsmakad med.

Det enda argumentet som oppositionen inte använde sig av var de i stil med att lagförslaget kommer leda till själv censur hos medborgarna. Undersökningen visar dock att de två toppkategorierna stod ut i båda undersökningarna.

Tes	Används	Argument	Används
Hot mot demokratin	2 st pro	Inskränker fri- och rättigheter	8 st pro
		Massövervakning	15 st pro
		Mot tidigare reformer	
		Rubbar maktbalansen	10 st pro
		Åsiktsregistrering	2 st pro
		Hjälper terrorister	
		Inskränkningar försvarar ej demokratin	4 st pro
		Själv censur	
		Polisiär Aktivitet	1 st pro
Integritetskränkande	10 st pro	Internettrafik ej nationell	5 st pro
		Realtidsspaning	2 st pro
		Spana på medborgare	6 st pro
		Mål med spaningen	4 st pro
		Terrorister blir ej drabbade	8 st pro
Hot mot oberoende journalistik	4 st pro	Meddelar frihet & källskydd	6 st pro
		Anonymitet	2 st pro
		Granskande Journalistik	2 st pro
		Registrering av kontaktnät	1 st pro
Informationskrav		Ingen information	1 st pro
		Lita på regeringen?	3 st pro
Övrigt			20 st mot lagförslaget

3.4 Jämförelse

I denna punkt skall dels undersökningen ovan sammanfattas, dels genomföra en jämförelse mellan argumenten som riksdagsledamöterna använde och de argument som blogg sfären producerade. Jämförelsen görs för att möjligt kunna dra starkare slutsatser.

Undersökningen ovan visar att det är främst två kategorier som sticker ut nämligen ”hot mot demokratin” och ”integritetskränkande”. Inom dessa två kategorier var det speciellt många argument som användes. Argument som behandlade massövervakning var det vanligaste inom kategorin ”hot mot demokratin” hos oppositionen medan Alliansen använde sig främst av contraargument mot att lagförslaget skulle vara integritetskränkande.

Nedan skall argument, som anses vara utmärkande för delar av riksdagsdebatten, jämföras med argument från blogg sfären. Anledningen till jämförelsen är att på så vis försöka härleda argument, som enligt analysverktyget härstammar från blogg sfären, till det eller de argument som det påstås komma från. Detta blir alltså både ett test av analysverktyget och ett sätt att besvara frågeställningen.

Det första argumentet som väljs ut är ett som Alice Åström (v) använde sig av i anförande 95. Argumentet lyder *”Från att ha använt tvångsmedel mot sådana som är skäligen misstänkta går man till att ge större rättssäkerhetsgarantier för dem som begått grova brott än vad det kommer att bli för den svenska befolkningen”*.

Åström lyfter här fram, dels att hela befolkningen kommer bli drabbad, dels att det inte krävs någon brottsmisstanke för spaningen. Detta är något som återkommer under debattens gång och som vi kan se från undersökningen ovan är det ett av de vanligaste argumenten som oppositionen använder sig av.

Frågan är nu om detta går att härleda till blogg sfärens argument. En perfekt koppling efterfrågas inte eftersom det är väldigt tänkbart att riksdagsledamöterna använder sig av mer korrekt svenska i sina inlägg än bloggare. Dessutom visar undersökningen ovan att riksdagsledamöter är mer abstrakta medan bloggare är mer praktiska och detaljerade i sina inlägg.

Rick Falkvinge skriver i inlägget, FRAs allmänna avlyssning – en resumé, följande. *”En mer förklarande rubrik på lagen är allmän avlyssning. Man går från att bara brottsmisstänkta har fått sin telefon avlyssnad, till att alla har sin telefon och mail (och webbsurfande och fax etc.) avlyssnad”. ”Ingen domstol är inblandad, och både regeringen och alla myndigheter – inklusive polis och säkerhetspolis – kan spana i allas numera avlyssnade telefoner och mailkorrespondens.”* (Falkvinge 2008-06-10)

Likheterna mellan argumenten är tydliga, både Falkvinge och Åström använder sig av jämförelsen med brottsmisstänkta för att förtydliga sin ståndpunkt. Åström använder sig också av att de som begår grova brott kommer ha större rättssäkerhetsgarantier än svenska folket i och med att de blir avlyssnade utan domstolsprövning som är fallet vid avlyssning av misstänkta. Falkvinge använder sig något liknande i och med att han nämner att ingen domstol behöver

godkänna avlyssningen som kan ske utav svenska befolkningen och att det inte finns någon tydlig begränsning vem som kan beordra avlyssningen.

Lage Rahm (mp) använde sig av följande argument i anförande 194 *”Men problemet är att i dagens samhälle och med dagens strukturer på nät lämnar i princip allting landet. Det handlar om e-post. Det handlar om kontroll av de besök människor gör på nätet. När man skriver in en webbsida och går dit lagras och registreras det. Det handlar om mobilsamtal, som allt som oftast går via utlandet.”* *”Helt enkelt går det mesta av trafiken i kablarna via utlandet, och kommer därmed att få avlyssnas.”*

Rahm tar upp i sina argument (två tätt inpå varandra) dels att nästintill all information lämnar landet och därmed lovligt byte för avlyssning. Dels att spaningen sker i mer än e-post utan mer eller mindre allt som består utav ettor och nollor, alltså digital information. Detta var också ett mycket förekommande argument bland ledamöterna och som vi såg ovan i undersökningen, ett mycket vanligt argument att dementera.

Återigen hämtas ett argument från Falkvinges inlägg *”FRAs allmänna avlyssning – en resumé”*. Falkvinge skriver i inlägget följande *”Förespråkarna säger att det bara gäller trafik med utlandet. Det är tyvärr en dirket lögn. Trafiken kopieras vid ca 20 knytpunkter, som är placerade så att de ska fånga trafik som går över gränsen. Men den trafik som råkar nudda en av knytpunkterna, kommer också granskas utav staten. I stort sätt all trafik passerar minst en knutpunkt. Dessutom går många – de flesta – telefonsamtal och mail mellan två svenskar genom utlandet av tekniska skäl”*. (Falkvinge 2008-06-10)

Det här argumentet lyfter enbart fram den tekniska aspekten, nämligen att inhemsk trafik faktiskt passerar landets gränser och därmed är risken för avlyssning överhängande. I ett annat inlägg argumenterar dock Falkvinge med just det att allt som medborgarna gör på nätet kommer att avlyssnas och registreras. *”Det andra som inte kommit fram tillräckligt är att det inte bara är telefonsamtal och mail som kommer att avlyssnas, utan allt vi gör på internet. Läser tidningar. Bokar resor. För första gången någonsin blir det möjligt för staten att avlyssna vilken musik vi lyssnar på och vilka tidningsartiklar vi läser”*.(Falkvinge 2008-06-16)

Som vi kan se finns det återigen stora likheter mellan inläggen. Både Rahm och Falkvinge använder sig av liknande argumentation.

Folkpartisten Allan Widman presenterar ett contraargument mot detta i anförande 124, alltså långt före Rahms inlägg. Widman säger *”Om det som fångas upp är utan betydelse för det som i propositionen beskrivs som yttre hot mot landet, eller om det är en kommunikation som enbart av tekniska skäl passerat gränsen, ska kommunikationen omgående förstöras. Detsamma gäller uppgifter som omfattas av källskyddet eller forskningsförbudet i tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen, liksom samtal som utspelar sig mellan en advokat och en för brott misstänkt person.”*

Widman går här till angrepp mot de som hävdar det som bland annat Falkvinge hävdar ovan att inhemsk trafik skall avlyssnas samt att delar av grundlagen skall inskränkas i och med lagförslaget. Widmans argument kan ses som ett contraargument till både Falkvinge och Rahms inlägg och överensstämmelsen är slående.

Som en intressant iakttagelse tas Hans Wallmarks (m) contraargument upp här. Argumentet var det första som Wallmark fällde i anförande 161 och det lyder *”Och, nej, vi är inte på väg mot något Nordkorea eller Stasikontrollerat*

Östtyskland". Falkvinge har använt sig av denna liknelse några gånger i sina inlägg att Sverige nu får större möjligheter att övervaka befolkningen än vad Stasi hade (jmf "Falkvinge 2008-06-03a & Falkvinge 2008-06-10). Det som är väldigt intressant är att ingen ledamot, innan detta inlägg använde sig av detta i sina öppningsanföranden. Alltså finns det stora möjligheter att detta var ett svar direkt till bloggafären där detta har använts som exempel flertalet gånger.

Slutligen skall ett argument inom kategorin "hot mot oberoende journalism" som Alexandersson använder sig av. Alexandersson var generellt mer inriktad mot denna kategori. Alexandersson har, innan argumentet nedan, förklarat att meddelarskyddet är "som bortblåst". Därefter skriver Alexandersson följande "Om en tipsare ringer från Bryssel och berättar för en journalist om fiffel med EU-bidrag, om politiker som spelar dubbelt visavi riksdagen och EU, om ett statsråd som gått på bordell eller om pågående förhandlingar där svenska intressen offras – vad tror du kommer att hända då? Telefonsamtalet passerar garanterat rikets gränser..."(Alexandersson 2008-06-05a) Med detta försöker Alexandersson visa på lagförslagets inverkan på media.

Detta verkar Wiwi-Anne Johansson från Vänsterpartiet tagit fasta på. I anförande 180 använder sig Johansson av följande argument "Som medborgare, var som helst i världen, måste jag kunna lämna tips till redaktioner, också i Sverige, utan att bli avlyssnad och riskera att bli avslöjad som uppgiftslämnare".

Likheterna mellan argumenten är tydliga och det verkar nästan som om Johansson använt sig av Alexanderssons argument rak av med viss omskrivning. Detta tillhör dock ett av de tydligaste exemplen i undersökningen.

Karin Enström (m) presenterar följande contraargument i anförande 98. "Förslaget handlar inte om avlyssning eller brottsbekämpning. Det handlar om vår rätt och vår skyldighet att försvara Sverige, svenska intressen och svensk trupp utomlands. Det handlar inte om att bevaka en massa svenskar". Detta är även ett contraargument mot de första presenterade argumenten men även mot pro-argument som "Både FRA och MUST har haft uttryckliga instruktioner att lämna över allt som fastnar i näten som kan vara av polisiärt intresse till polisen. Inte nog med att de avlyssnar alla telefonsamtal de kan redan idag – de har alltså till och med gjort en polisiär bedömning av det överskottsmaterial som inte är intressant för signalspaningen, och lämnat över spaningsuppslag till polisen." (Falkvinge 2008-06-13)

4 Slutsats

För att kunna dra någon giltig slutsats av undersökningen ovan krävs det först en diskussion om tidigare forskning och dess koppling till undersökningen. Därtill krävs det en diskussion om undersökningens generaliserbarhet. Därefter skall en slutsats dras.

Forskning om opinion är till stor del inriktad på mediernas opinionsbildande. Dagordningsteorin hävdar att media genom att välja ut och presentera nyheter påverkar vår uppfattning om vad som är viktigt och vad som inte är viktigt. Denna påverkan skapar en pseudoomgivning som medborgarna agerar utifrån och reagerar mot. Teorin hävdar dessutom att medierna även skapar en måttstock som medborgarna bedömer t.ex. regeringar efter. Därmed påverkar medierna även våra åsikter om objekt. Alltså, enligt Lukes maktdefinition har medierna alla tre sorters makt. Medierna har därmed stor makt över stora delar av medborgarnas liv.

Det som styr mediernas dagordning som i sin tur styr medborgarnas dagordning är oftast giganterna på mediemarknaden. De stora aktörerna sätter därmed även dagordningen åt resterande medieaktörer.

Woodly konstaterar att det fortfarande, även med bloggarnas intåg, är traditionell media som styr dagordningen. Bloggarna har däremot skapat en nerifrån-upp situation inom politisk kommunikation där den tidigare hierarkiska ordningen inte längre är giltig. Bloggarna används, enligt Woodly, av dels journalister i sitt arbete. Detta visar även Hulten och Umelands undersökning. Bloggarna används dessutom dels av politiker som vill hålla ett öga på medborgaropinionen. Bloggarna har även en förmåga att rikta medias uppmärksamhet på en fråga som annars skulle fallit mellan stolarna eller försvunnit snabbt från medierna dagordning. Just detta sista har vi kunnat urskilja i teoriavsnittet i denna uppsats. I twiglys rapport kunde vi se den enorma skillnaden mellan antalet blogginlägg och antalet skrivna artiklar om lagförslaget och hur detta jämnades ut över tid. Att bloggarna fängade medias intresse och behöll det på frågan verkar vara tämligen klart. Detta stämmer också bra överens med exemplet som presenterades från Drenzen & Farrell och dessutom bloggarnas egna åsikter om sin roll i samhället enligt Malmberg.

I undersökningen av blogginlägg konstaterades också att det var vanligt med tesen som innebar att lagförslaget var ett hot mot oberoende journalistik. Detta var dock inget som de flesta ledamöterna i Alliansen använde sig av. Alliansen presenterade ett contraargument medan oppositionen använde det med ungefär samma magnitud som bloggsfären.

Det verkar det som att inläggen var mer riktade för att fånga mediernas intresse inför den aktuella omröstningen. Om det förhåller sig på det viset visar detta att bloggarna inser sin egen begränsning och sitt behov av media som opinionsbildare. Hot mot demokratin samt integritetskränkande är kategorier som

talkar tydligare till ledamöterna än vad mediekategorin gör. Detta är dock enbart spekulationer och för att kunna avgöra detta behövs en separat undersökning.

I argumentationsanalysen av de utvalda bloggarna identifierades fyra teser. Dessa var ”hot mot demokratin”, ”hot mot oberoende journalism”, ”integritetskränkande” samt ”informationskrav”. Ett antal argument identifierades i varje kategori som också fördes in i analysverktyget. Detta användes sedan för att analysera riksdagsinläggen.

Analysen visade att främst argument inom kategorierna ”hot mot demokratin” samt ”integritetskränkande” som användes av riksdagsledamöterna. Oppositionen var mer inriktad på hot mot demokratin, vilket också bloggsfären var, medan Alliansen var inriktad inom integritetskränkandekategorin. Argumenten som hävdar att lagförslaget är integritetskränkande är möjligt lättare att värja sig mot då skydd mot detta kan och dessutom byggdes in i lagförslaget. Hot mot demokratin är mer subjektivt och därmed svårare att argumentera mot och värja sig mot.

Oppositionen var de som använde sig av flest argument från bloggsfären. Oppositionen använde argumenten också oftare än vad Alliansen värjde sig mot dem. Om detta innebär att oppositionen faktiskt lyssnat och tagit till sig eller enbart spelar sin roll som opponent i kammaren låter jag vara osagt.

Resultatet ovan baserar sig enbart på kategorisering av argumenten. För att kunna avgöra om riksdagsledamöterna verkligen blivit påverkade krävs en jämförelse mellan argumenten för att undersöka likheten. Argument valdes ut strategiskt. Dels argument från de två toppkategorierna och dels argument från kategorin ”hot mot oberoende journalism”. Jämförelsen visar att det finns stora likheter mellan innehåll och uppbyggnad av argumenten. En perfekt likhet går dock inte att finna och det skulle varit konstigt om detta gick att finna. En direkt kopiering är vi alla uppfostrade i att det inte är lämpligt. Dock finns det vissa inlägg, t.ex. Hans Wallmark som presenterar ett contraargument mot att Sverige är på väg mot ett Stasikontrollerat Östtyskland. Ingen ledamot hade tidigare nämnt något liknade i deras öppningsanförande men flertalet bloggare använde den liknelsen i sina inlägg. Detta kan vara ett direkt svar till bloggsfärens argumentation.

Det var lättare att hitta jämförelser mellan oppositionens argument och bloggsfärens argument. Detta beror med stor sannolikhet på att contraargument görs generella för att argumentera mot ett brett spektrum av argument från oppositionen och att oppositionen använde sig mer av spetsargument. Dock fanns det även stora likheter mellan Alliansen contraargument och bloggsfärens argument.

Den kvalitativa jämförelsen ökar tillförlitligheten av argumentationsanalysen. Både analysverktyget och jämförelsen visar att det finns stora möjligheter till att politikerna tagit intryck och blivit påverkade av bloggarnas argumentation. Politikerna har inte bara tagit till sig av vilka områden som bloggarna tyckte var viktigast utan också hur de argumenterar för eller mot dessa områden. Därmed verkar det finnas tydliga tecken på att politikerna blivit påverkade av bloggsfären, i alla fall till den grad att ignorera bloggsfären inte var ett alternativ. Dock, eftersom undersökningen var inriktad på att enbart identifiera argument som

härstammar från bloggsfären finns det stor risk att övriga argument inte uppmärksammades och är därmed inte inkluderade i undersökningen. Därmed skall också resultatet tolkas med försiktighet.

Analysverktyget visade att oppositionen var de som använde sig mest av bloggsfärens argument och därmed bekräftades också hypotesen som ställdes i avsnitt ett, att partier i opposition använder sig mer av offentlig opinions åsikter. Vilket syfte oppositionen hade med detta är dock osagt.

Denna uppsats kan bli en del utav framtida forskning, inom ett område som är relativt outforskat, då den har visat handfast att bloggarna har påverkat debatten som fördes i kammaren genom att politisera och föra fram sina åsikter. Dock sträcker sig generaliserbarheten inte utanför detta fall då enbart öppningsanförandena analyserade samt en liten del av bloggsfären.

5 Referenser

- Beckman, Ludvig, 2005. *Grundbok i idéanalys: det kritiska studiet av politiska texter och idéer*. Stockholm: Santérus.
- Beckman Ludvig, Carbin Maria, Erman Eva, Gottardis Andreas, Mörkenstam Ulf, Näsström Sofia, Reinikainen Jouni, Wendt Maria, 2009. *Texter I samtida politisk teori*. Malmö: Bokförlaget Libris
- Burnstein, Paul, 2003. "The impact of public opinion on public policy: A review and an agenda". *Political Research Quarterly* vol. 56, nr 1, s. 29-40.
- Drezner, Daniel W & Farrell, Henry, 2008. "Introduction: Blogs, politics and power: a special issue of Public Choice". *Public Choice* nr 148, s.1-13.
- Ekselius, Elin & Bynert, Simon, 2008. "Vad övervakar FRA- och hur?". *Svenska Dagbladet*. Elektronisk källa. Publicerad 2008-06-21.
http://www.svd.se/nyheter/inrikes/artikel_1389079.svd. 2009-05-25
- Hultén, Lina & Umeland, Gianni, 2009. "Fem myror är fler än fyra elefanter – I FRA-debatten gick bloggare samman och utmanade dagspressen"
<http://hdl.handle.net/2077/19546>. 2009-05-25.
- Lindstedt, Urban, 2005. "Över 18000 bloggar I Sverige" *Internetworld*, Elektronisk källa, Publicerad 2005-08-26 Senast åtkommen 2009-05-14.
<http://internetworld.idg.se/2.1006/1.54053>
- Malmberg, Christina, 2006. "Tala är Silver, skriva är guld (?) – En studie om bloggars demokratiska potential".
http://theses.lub.lu.se/undergrad/search.tkl?field_query1=pubid&query1=1168328000-3346-344&recordformat=display. 2009-05-25
- McCombs, Maxwell, 2006. *Makten över dagordningen – Om medierna, politiken och opinionsbildningen*. Stockholm: Bokförlag SNS Förlag.
- Teorell, Jan & Svensson, Torsten 2007. *Att fråga och att svara – Samhällsvetenskaplig metod*. Malmö: Bokförlag Liber
- Twigly, 2008. *Bloggbävningen, debatten om FRA-lagen – en jordbävning bloggsfären*. Linköping: Twigly AB.
- Woodly, Deva, 2008. "New competencies in democratic communication? Blogs, agenda setting and political participation". *Public Choice* nr 148, s.109-123.
- Zackrisson, Mikael, 2009. "Kundmakten pressar företagen". *Veckans Affärer Agenda* nr 05, s. 22-25)

Bloggar:

- Alexandersson 2008-06-05a. "Media och FRA".
<http://henrikalexandersson.blogspot.com/2008/06/media-och-fra.html>. 2009-05-25
- Alexandersson 2008-06-05b. "Visst spelar det roll"
<http://henrikalexandersson.blogspot.com/2008/06/visst-spelar-det-roll.html>. 2009-05-25

- Alexandersson 2008-06-11. "FRA: Vi bedriver politisk avlyssning. Mot svenskar. Redan idag".
<http://henrikalexandersson.blogspot.com/2008/06/fra-vi-bedriver-politisk-avlyssning-mot.html>. 2009-05-25
- Alexandersson 2008-06-12a. "FRA-läsning". Länk till Anders Mildner. "Två skilda medievärldar"
<http://henrikalexandersson.blogspot.com/2008/06/fra-lsning.html>. 2009-05-25
- Alexandersson 2008-06-12b. "Till Statsministern"
<http://henrikalexandersson.blogspot.com/2008/06/till-statsministern.html>. 2009-05-25
- Alexandersson 2008-06-12c. "Anti-FRA-argument". Länk till Säkerhet och Sämt. "Stoppa FRA-lagen. Tiden rinner iväg".
<http://blogg.idg.se/perhellqvist/entry.jsp?messid=4147>. 2009-05-25
- Alexandersson 2008-06-13. "FRA & Sir Humphrey".
<http://henrikalexandersson.blogspot.com/2008/06/fra-sir-humphrey.html>. 2009-05-25
- Alexandersson 2008-06-14. "Den ökända hästen från Troja".
<http://henrikalexandersson.blogspot.com/2008/06/den-ökända-hsten-från-troja.html>. 2009-05-25
- Alexandersson 2008-06-16. "FRA/Titan-skandalen: Kommer någon att bry sig?".
<http://henrikalexandersson.blogspot.com/2008/06/fratitan-skandalen-kommer-någon-att-bry.html>. 2009-05-25
- Alexandersson 2008-06-17. "FRA: Debattknep"
<http://henrikalexandersson.blogspot.com/2008/06/fra-debattknep.html>. 2009-05-25
- Falkvinge 2008-06-03a. "Spåret som går till fjärde lådan".
<http://rickfalkvinge.se/2008/06/03/sparet-som-går-till-fjärde-lådan/>. 2009-05-25
- Falkvinge 2008-06-03b. "Har gammelmedia blivit senildementa?".
<http://rickfalkvinge.se/2008/06/03/har-gammelmedia-blivit-senildementmedia/> 2009-05-25
- Falkvinge 2008-06-05. "Ansvar består av två lika viktiga delar".
<http://rickfalkvinge.se/2008/06/05/ansvar-b består-av-tva-lika-viktiga-delar/>. 2009-05-25
- Falkvinge 2008-06-10. "FRAs allmänna avlyssning – en resumé".
<http://rickfalkvinge.se/2008/06/10/fras-allmänna-avlyssning-en-resume/>. 2009-05-25
- Falkvinge 2008-06-13. "Uppsprättat brev till riksdagsledamöterna".
<http://rickfalkvinge.se/2008/06/13/uppsprättat-brev-till-riksdagsledamoter/>. 2009-05-25
- Falkvinge 2008-06-16. "Två viktiga saker inför morgondagens FRA-debatt".
<http://rickfalkvinge.se/2008/06/16/tva-viktiga-saker-infor-morgondagens-fra-debatt/>. 2009-05-25
- Politikerbloggen 2008-06-12. "Johan Petersson: "Vackla inte – följ ert hjärta".
<http://www.politikerbloggen.se/2008/06/12/9103/>. 2009-05-25

Politikerbloggen 2008-06-13. "Sluta tipsa medierna!".

<http://www.politikerbloggen.se/2008/06/13/9113/>. 2009-05-25

Politikerbloggen 2008-06-17. "Politikerbloggen avslöjar: Karl Sigfrid: "Jag röstar nej!". <http://www.politikerbloggen.se/2008/06/17/9130/>. 2009-05-18

6 Bilaga

6.1 Rick Falkvinge (PP)

- P1: Men här kommer det magiska. Regeringen och de andra förkrattarna för Lex Orwell har sagt till riksdagsledamöterna att “vi kan inte ge er beslutsunderlaget, för det är hemligt. Vi kan bara säga till er hur ni ska rösta“. De försöker att få någon annan att ta full *accountability* utan att ha ett spår av tillhörande *authority*. (Falkvinge 2008-06-05)
- P2: Demokrati förutsätter att makten är transparent och att medborgarna inte är det. Alla ställen där motsatsen varit sant — att medborgarna varit transparenta för makthavarna, medan makten varit omöjlig att granska — var varit genuint otrevliga platser att leva på. (Falkvinge 2008-06-03a)
- P3: Spåret åt sidan, däremot, ändrar på maktbalansen fundamentalt. På det spåret tar sig de valda rätt att granska alla väljares privata kommunikation. På det spåret kan de valda beordra *politisk* massavlyssning. (Falkvinge 2008-06-03a)
- P4: Lagförslaget att låta de förtroendevalda avlyssna alla väljare (när man skriver det så, så blir det smärtsamt uppenbart hur det rubbar maktbalansen) hotar på allvar möjligheten att byta ut lagstiftarna. (Falkvinge 2008-06-03a)
- P5: Men det förskjuter maktbalansen så att systemet inte längre kan räddas inifrån, utan kommer in i en återkopplande spiral där makten blir kontinuerligt självförstärkande gentemot det enda som hotar den — väljarna. (Falkvinge 2008-06-03a)
- P6: Men så hade Stasi inte heller på långt när en så effektiv massövervakning som Sverige nu inför. (Falkvinge 2008-06-03a)
- P7: Voteringen handlar om ifall vi ska ha demokrati eller inte. Den här voteringen, om resultatet blir fel, förskjuter maktbalansen på ett sätt som är oåterkalleligt inom systemet, så att enda alternativet blir att bygga upp ett nytt system — och historien visar att den processen ofta sker på ett väldigt kladdigt och otrevligt sätt. (Falkvinge 2008-06-03a)
- P8: Källskydd som koncept ger inget skydd när nästan vilken tjänsteman som helst med några få knapptryck i sin ensamhet kan

göra en sökning av typen “Ge mig en lista på alla på Krisberedskapsmyndigheten som ringde eller mejlade den här journalisten under de här två dagarna“. (Falkvinge 2008-06-03b)

- P9: Hoten ni pratar om med att staten ska godkänna artiklar och tidningar *finns inte* — hoten ligger i att staten avlyssnar och registrerar källor, så att ni bara kan skriva officiella pressmeddelanden i framtiden, och helt tappar samhällsfunktionen som statsgranskare! (Falkvinge 2008-06-03b)
- P10: Lagen innebär att alla telefon- och internetoperatörer måste dra en stor kabel till statens superdator, där staten får kopior på allt som sägs i telefonsamtal och surfas eller skrivs på Internet. (Falkvinge 2008-06-10)
- P11: En mer förklarande rubrik på lagen är “allmän avlyssning“. Man går från att bara brottsmisstänkta har fått sin telefon avlyssnad, till att *alla* har sin telefon och mail (och webbsurfande och fax etc.) avlyssnad. (Falkvinge 2008-06-10)
- P12: Staten sparar inte allt, utan söker igenom alla telefonsamtal, mail etc. i realtid. Det som “bedöms intressant” utifrån ca 250.000 sökkriterier sparas däremot för närmare undersökning. (Falkvinge 2008-06-10)
- P13: Ingen domstol är inblandad, och både regeringen och alla myndigheter - inklusive polis och säkerhetspolis - kan spana i allas numera avlyssnade telefoner och mailkorrespondens. (Falkvinge 2008-06-10)
- P14: Det här är långt, långt värre än östtyska Stasi, som bara hade kapacitet att avlyssna en liten del av befolkningen. Just det har också konstaterats av parlamentsledamöter i Tyskland med erfarenheter av Stasi. (Falkvinge 2008-06-10)
- P15: Förespråkarna säger att det “bara gäller trafik med utlandet“. Det är tyvärr en direkt lögn. Trafiken kommer att kopieras vid ca 20 knutpunkter, som är placerade så att de ska fånga all trafik som går över gränsen. Men den trafik som är helt inrikes, men råkar nudda en av knutpunkterna, kommer också att granskas av staten. I stort sett all trafik passerar minst en knutpunkt. Dessutom går många - de flesta - telefonsamtal och mejl mellan två svenskar genom utlandet av tekniska skäl. (Falkvinge 2008-06-10)
- P16: Förespråkarna säger att “det absolut inte gäller svenskar; FRA får inte spana på svenskar, om det inte finns synnerliga skäl”. Det är en ohederlig formulering. Exakt samma sak kan också uttryckas “FRA får även spana på svenskar i den här massavlyssningen, om bara vissa villkor är uppfyllda“. (Falkvinge 2008-06-10)
- P17: Förespråkarna säger att “det blir bara väldigt lite som avlyssnas“, och syftar då på det som skiljs ut för närmare

granskning. Det här är också en direkt lögn. Allting avlyssnas. Vad som väljs ut för närmare granskning i den avlyssningsprocessen är irrelevant; integritetsintrånget sker när staten ger sig tillgång till medborgarnas privata kommunikation för filtrering på sökbegrepp, inte när något sökbegrepp matchar. (Falkvinge 2008-06-10)

- P18: Förespråkarna hävdar bland annat att signalspaningen inte kommer att gälla svenskar. Det är tekniskt sett sanning, men falskt uttryckt. Vad de inte säger i samma mening är att samma personal på FRA redan idag avlyssnar åt polisen med precis samma utrustning, spanar polisiärt på enskilda svenskar, men då är det inte signalspaning. (Falkvinge 2008-06-13)
- P19: Både FRA och MUST har haft uttryckliga instruktioner att lämna över allt som fastnar i näten som kan vara av polisiärt intresse till polisen. Inte nog med att de avlyssnar alla telefonsamtal de kan redan idag – de har alltså till och med gjort en polisiär bedömning av det överskottsmaterial som inte är intressant för signalspaningen, och lämnat över spaningsuppslag till polisen. (Falkvinge 2008-06-13)
- P20: Förespråkarna har hävdad att bara en ytterst liten del av trafiken kommer att faktiskt avlyssnas och sparas för analys, som ett resultat av väldigt sofistikerade sökbegrepp. Då har man helt ignorerat det som till och med Lagrådet påpekade rakt ut – integritetsintrånget sker när staten tilltvingar sig tillgång till den förtroliga korrespondensen och filtrerar den efter sökbegrepp, inte när något väljs ut för närmare granskning. Att sökbegreppen är automatiserade saknar betydelse i sammanhanget. Alla avlyssnas. Vad som väljs ut för närmare granskning, och processerna för det, är helt ointressant. (Falkvinge 2008-06-13)
- P21: Förespråkarna har hävdad att det bara gäller trafik med utlandet. I själva verket kommer det mesta även av korrespondensen helt mellan svenskar att omfattas av avlyssningsnätet – dels för att mycket av telefonsamtalen, mejlen och annan korrespondens korsar landsgränsen av tekniska skäl, men också för att det räcker att vidröra en av de avlyssningspunkter som kommer att etableras. Det är visserligen sagt att sådan trafik ska identifieras och inte ska analyseras vidare. Men då har den redan blivit avlyssnad, och brevhemligheten är bruten. (Falkvinge 2008-06-13)
- P22: I Tyskland har det nyligen konstaterats att införseln av datalagringsdirektivet gör att 11% redan har avstått från känsliga kontakter, och över hälften (52%) kommer inte att ringa till personer som psykologer, äktenskapsrådgivare eller beroendehjälplinjer eftersom de vet att det registreras. Sådan själv censur hos medborgarna blir resultatet av en allmän avlyssning. (Falkvinge 2008-06-13)

- P23: FRA avlyssnar inte i första hand för att spana efter yttre hot. FRA spanar för att stödja regeringens utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik. Och det är något helt annat, och mycket mer omfattande, än att lyssna efter hot. (Falkvinge 2008-06-16)
- P24: den allmänna avlyssningen kommer (bland annat) att användas för att spana på allt som USA inte gillar — det står uttryckligen i regeringsförklaringen att banden till USA ska stärkas, och det lär knappast ske genom att USA fjäskar för Sverige. (Falkvinge 2008-06-16)
- P25: Det andra som inte kommit fram tillräckligt är att det inte bara är telefonsamtal och mail som kommer att avlyssnas, utan allt vi gör på Internet. Läser tidningar. Bokar resor. För första gången någonsin blir det möjligt för staten att avlyssna vilken musik vi lyssnar på och vilka tidningsartiklar vi läser. (Falkvinge 2008-06-16)

6.2 Henrik-Alexandersson.se

- P26: En stor del av e-posttrafiken (även inom landet) passerar rikets gränser och blir därmed lovlig för FRA att kolla. (Alexandersson 2008-06-05a)
- P27: För det första är **meddelarskyddet** som bortblåst. För det andra krävs bara ett diskret samtal från FRA för att en städpatrull skall hinna före journalisten. För det tredje blir det lätt att bygga sociogram över medias kontaktnät. (Alexandersson 2008-06-05a)
- P28: Om en tipsare ringer från Bryssel och berättar för en journalist om fiffel med EU-bidrag, om politiker som spelar dubbelt vis-a-vi riksdagen och EU, om ett statsråd som gått på bordell eller om pågående förhandlingar där svenska intressen offras – vad tror du kommer att hända då? Telefonsamtalet passerar garanterat rikets gränser... (Alexandersson 2008-06-05a)
- P29: När FRA-avlyssningen träder i kraft kommer jag (som mest vistas i Bryssel) att få så gott som alla min e-post till vänner, kollegor och kontakter i Sverige skannad av svenska staten. (Alexandersson 2008-06-05b)
- P30: Alla som besöker denna blogg (vars server finns i USA) kommer att veta att signalerna övervakas. (Alexandersson 2008-06-05b)
- P31: *Försvarets Radioanstalt*, FRA, bedriver politisk avlyssning. Mot svenskar. Redan i dag. (Alexandersson 2008-06-11)

- P32: Ungefär en fjärdedel av FRA:s spaning sker på uppdrag av "politiska kunder". Främst regeringskansliet och UD. (Alexandersson 2008-06-11)
- P33: Man avlyssnar alltså politiska motståndare och andra politiska aktörer för att få reda på vad de har för sig och för att kunna mota Olle i grind. Vilket med nödvändighet även innebär en åsiktsregistrering. (Alexandersson 2008-06-11)
- P34: Liksom att FRA bedriver avlyssning av svenskar för polisens räkning. . (Alexandersson 2008-06-11)
- P35: Om FRA-avlyssningen blir godkänd av riksdagen kommer alla mina mail och samtal, regelmässigt att övervakas – och allt av intresse att sällas ut och sändas vidare. Alla. Punkt. (Alexandersson 2008-06-11)
- P36: Går det liggande förslaget igenom kommer vi med riksdagens goda minne att bygga ett storskaligt övervakningssamhälle, där all epost, alla sms, all datatrafik och alla telefonsamtal som passerar Sveriges gränser kommer att avlyssnas. Utan att det föreligger någon misstanke om brott. (Alexandersson 2008-06-12a)
- P37: Men för det första passerar en stor del av den inhemska datortrafiken Sveriges gränser – oavsett om både start- och slutmål är i Sverige och för det andra är det tekniskt omöjligt att skilja på inrikes- och utrikestrafik när det handlar om data- och teletrafik. (Alexandersson 2008-06-12a)
- P38: Din regering har lagt fram ett förslag som utmanar mycket av liberala och konservativa traditioner om individens frihet, medborgarnas rätt till integritet och den försiktighet med vilken man bör använda det demokratiska beslutsfattandet. Förslaget går på tvärs så väl med FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna som Europakonventionen om våra fri- och rättigheter. (Alexandersson 2008-06-12b)
- P39: Men FRA-propositionen går långt, långt bortom detta. Den handlar om automatiserad massövervakning av hela svenska folket. Det som skulle kunna ha varit ett förslag om säkerhet blev ett förslag om övervakning. (Alexandersson 2008-06-12b)
- P40: Och vilka rattar myndigheter? Jo, byråkrater – som lyder under andra byråkrater och under de politiska herrarna. Vanliga, sketna, nyfikna statstjänstemän. Det är byråkratin och politikerna som vill spionera på oss. (Alexandersson 2008-06-13)
- P41: Vi har alltså en civil myndighet som främst arbetar på uppdrag av vad FRA själva brukar kalla "*politiska kunder*" – som nu vill spionera på hela svenska folket. (Alexandersson 2008-06-13)

- P42: De medborgerliga fri- och rättigheter som terroristerna är motståndare till, de inskränks av våra egna parlament. (Alexandersson 2008-06-14)
- P43: Våra egna femtekollonare går terroristernas ärenden genom att resa krav på att yttrandefriheten skall inskränkas och att rättsstaten skall åsidosättas. (Alexandersson 2008-06-14)
- P44: Vad många politiker inte fattar, det är att man inte kan försvara demokratin genom att inskränka den. (Alexandersson 2008-06-14)
- P45: Att behandla hela svenska folket som misstänkta men ännu inte gripna terrorister är kränkande. Att avlyssna ett helt folk "för säkerhets skull" strider mot så många av rättsstatens principer. (Alexandersson 2008-06-14)
- P46: I ett internt FRA-memo sägs dessutom – om den nya lag som riksdagen skall rösta om på onsdag – att "Enligt lagförslaget kommer inte någon förhandsprövning av sökbegrepp att ske, inte ens av alla våra svenska parametrar." (Alexandersson 2008-06-16)
- P47: Men det ändrar inte det faktum att man kommer att kontrollera *all* tele- och datatrafik som passerar landet gränser – till exempel det mesta av internettrafiken. Allt kollas. *Sedan* bestämmer man sig för om innehållet är tillräckligt intressant eller ej. (Alexandersson 2008-06-17)
- P48: Men så är det inte tänkt. FRA har ju fått världens femte mest kraftfulla dator i present av regeringen. Den är till för att sälla *all* vår information i *realtid*. (Alexandersson 2008-06-17)
- P49: FRA-lagen kommer innebära att ALL din elektroniska kommunikation kommer filtreras genom en hyggligt hemlig försvarsorganisation? ALLA SMS, MMS, mobiltelfonsamtal (inklusive spårning av var du fysiskt befinner dig), e-post, IP-telefoni, webbplatser du surfar till, chatt-meddelanden och så vidare kommer sändas via den statliga spionageorganisationen FRA. (Alexandersson 2008-06-12c)
- P50: En viktig del i FRA-lagen är ju att dela med sig av information till utländska myndigheter. Vore det inte intressant om dina affärshemligheter delgavs dina utländska konkurrenter? (Alexandersson 2008-06-12c)
- P51: Din enda chans att behålla dina tipsare hemliga är att använda kryptering överallt och hela tiden, samt avskaffa mobiltelfoni och annan uppkopplad elektronisk utrustning. (Alexandersson 2008-06-12c)
- P52: Du som terrorist. Du kan lugnt fortsätta dina lömska aktiviteter. FRA-avlyssningen kommer inte nämvärt påverka ditt

arbete. Du vet säkert redan hur du kan kommunicera med dina gelikar på ett "säkert" sätt. (Alexandersson 2008-06-12c)

6.3 Politikerbloggen

- P53: För det är en historisk kedja av framsteg som nu ser ut att brytas. Allt sedan folkflertalet skaffade sig inflytande och sedermera makten över svensk inrikespolitik, har de fundamentala rättighetsreformerna med få undantag lett till att den personliga friheten och de medborgerliga rättigheterna utökats. (Politikerbloggen 2008-06-12)
- P54: Med tanke på hur den moderna tekniken suddat ut dessa gränser innebär lagen en nära nog total bevakning av våra förehavanden bakom tangentbordet. (Politikerbloggen 2008-06-12)
- P55: Man brukar säga att demokratin är bräcklig, att den ständigt måste vinnas. Med FRA-lagen är medborgarnas skydd mot myndigheternas makt helt beroende av att det demokratiska statsskicket aldrig mer tillåts vackla. Men vacklandet inleds redan den dag lagen stiftas. (Politikerbloggen 2008-06-12)
- P56: Meddelarfriheten och källskyddet — båda skyddade i grundlagen — får sig en ordentlig törn om FRA får börja avlyssna svenska medborgare helt godtyckligt. (Politikerbloggen 2008-06-13)
- P57: Ingen medieredaktion kan då längre garantera anonymitet åt sina uppgiftslämnare. (Politikerbloggen 2008-06-13)
- P58: Träder FRA-lagen i kraft den 1 januari 2009 bör ni omedelbart sluta kontakta medierna via telefon eller e-post — med tips eller andra uppgifter. Avsiktligt eller oavsiktligt finns det då en risk att uppgifter om dina kontakter läcker ut. (Politikerbloggen 2008-06-13)
- P59: Hur avlyssningsmöjligheterna kommer att utnyttjas i framtiden kan ingen ge ett ärligt svar på. I ett hårdare samhällsklimat är inte steget långt till underättelsearbete med politiska undertoner. (Politikerbloggen 2008-06-13)
- P60: Det FRA kommer att ägna sig åt är helt likvärdigt med att någon ställer sig på en postsorteringsterminal och slumpmässigt öppnar privata brev. (Politikerbloggen 2008-06-13)